

03.03.2020

Asia/2

§ 33

Helsingin kaupunkistrategian mukainen konsepti ”Nordiska skolan”

HEL 2020-002077 T 12 00 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Satu Koistinen. Asiantuntija poistui kokouksesta kuulemisensa jälkeen.

Pöydällepanoehdotus:

Martina Harms-Aalto: Ehdotan pöydällepanoa

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Martina Harms-Aallon ehdotuksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta merkitsee tiedoksi Nordiska skolan -konseptin.

Esittelijän perustelut

Nordiska skolan -konseptin suunnittelu

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) on päätetty, että Helsinkiin luodaan yhteistyössä Pohjoismaiden verkostojen kanssa yhteinen konsepti ”Nordiska skolan”.

Nordiska skolan -konseptin suunnittelu käynnistettiin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla keväällä 2019 yhteistyössä palvelumuotoilua hyödyntäen. Osallistavaan yhteissuunnitteluprosessiin kuului 18 huoltajien, eri sidosryhmien, alan tutkijoiden ja pedagogien haastattelua sekä

neljä työpajaa. Yhteissuunnittelun aikana pohdittiin muun muassa seuraavia kysymyksiä:

- Mitkä ovat koulun toiminnan suuntaviivat ja arvot? Miten ne näkyvät koulun arjessa?
- Millainen on Nordiska skolanin käynyt nuori? Mitä taitoja hän oppii?
- Kenelle koulu on tarkoitettu ja miten sinne haetaan?
- Miten pohjoismaisuus näkyy koulussa?
- Millainen on koulun oppimisympäristö?
- Miten monikielisyys toteutetaan koulussa?
- Mitä kieliä Nordiska skolanin käynyt nuori osaa?

Työpajat järjestettiin eri kohderyhmille ja niissä oli yhteensä 70 osallistujaa. Ensimmäisessä työpajassa käsiteltiin Nordiska skolanin perusarvoja ja toimintaa ohjaavia suuntaviivoja, toisessa määriteltiin helsinkiläisten unelmien Nordiska skolanina ja kolmannessa työpajassa ruotsin- ja suomenkieliset opettajat, tutkijat ja pedagogit pohtivat parhaita käytänteitä ja pedagogisia ratkaisuja monikielisellet koululle. Neljännessä työpajassa koottiin yhteen kaikki yhteissuunnittelun aikana opittu ja tiivistettiin ne nyt esittelyssä oleviksi Nordiska skolanin toiminnan lähtökohdiksi, arvoiksi ja painotuksiksi.

Nordiska skolan

Nordiska skolan on kaikille avoin monikielinen Helsingin kaupungin koulu, jonka toiminnassa näkyy vahvasti pohjoismaisuus, monikielisyys ja kestävän kehityksen ilmiöt. Nordiska skolanissa lapsi voi aloittaa yksilöllisen koulupolkunsa päiväkodissa ja jatkaa sitä toiselle asteelle asti. Koulu toimii ja opettaa sekä suomeksi että ruotsiksi.

Oppilas kasvaa kaksikieliseksi, kulttuuri- ja kielitietoiseksi nuoreksi ja löytää oman tapansa ilmaista itseään. Hän voi kouluaikanaan opiskella 2-4 vierasta kieltä, joista osa voi olla muita pohjoismaisia kieliä. Oppiminen tapahtuu tutuista opettajista muodostuvan monikielisen yhteisopettajatiimin ohjauksessa.

Nordiska skolan on tarkoitettu kaikille helsinkiläisille hakijoille ilman soveltuvuuskoetta. Nordiska skolanin yhteyteen luodaan sen arvoja ja tavoitteiden toteutumista tukeva varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen polku, josta oppilaat siirtyvät perusopetukseen.

Nordiska skolanissa oppilas tekee yhteistyötä niin Pohjoismaissa sijaitsevien ystävyyskoulujen kuin Helsingin pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Koulu on monikielinen kohtaamispaikka, joka tarjoaa oppilaalle ehjän koulupäivän aamusta iltapäivän harrastuksiin. Nordiska skolanissa arvostetaan pitkäjänteisyyttä, monipuolisia ajattelun ja vuorovaiku-

tuksen taitoja sekä kannustetaan oppilasta etsimään ratkaisuja uteliaasti kokeillen.

Nordiska skolan perustuu seuraaville periaatteille ja painotuksille:

- Nordiska skolanin opetus- ja toimintakielet ovat suomi ja ruotsi. Nordiska skolan ei siis ole vain suomen- tai ruotsinkielinen koulu.
- Opetus on monikielistä: oppimisessa käytetään myös muita pohjoismaisia kieliä.
- Oppilaat voivat opiskella neljää vierasta kieltä opetuskielten lisäksi.
- Monikielinen opettajatiimi vastaa opetuksen suunnittelusta ja toteutuksesta yhdessä.
- Nordiska skolan yhdistää eri pohjoismaisia toimijoita ja hyödyntää näitä verkostoja oppimisen tukena.
- Aamu- ja iltapäivätoiminta sekä kerhot ja harrastukset järjestetään myös monikielisinä.
- Koulun opetussuunnitelmassa painotetaan erityisesti pohjoismaista yhteistyötä, kestävästä kehitystä ja ilmiöopetusta.

Nordiska skolanin kantavana periaatteena on, että sitä käyvistä oppilaista kasvaa monikielisiä pohjoismaisia nuoria, jotka osaavat ruotsia, suomea ja muita pohjoismaisia kieliä. Nordiska skolanin oppimistavoitteisiin kuuluu sinnikyys, avoimuus ja kieli- ja kulttuuritietoisuus. Tavoitteena on ruokkia oppilaiden uteliaisuutta, oppimisen intoa ja kokeilunhalua. Pohjoismaihin keskittyvien sisällöllisten tavoitteiden lisäksi Nordiska skolanissa toimitaan kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti ja etsitään uusia ratkaisuja kestävämmän tulevaisuuden takaamiseksi.

Tavoitteena on, että Nordiska skolanissa on kaksi virallista opetuskieltä: ruotsi ja suomi. Nordiska skolanissa oppilaat opiskelevat siis eri oppiaineiden sisältöjä yhtä paljon ruotsiksi kuin suomeksi. Myös äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineesta puolet opiskellaan ruotsiksi ja puolet suomeksi. Nordiska skolanin käyneen oppilaan kielitaito on näin ollen riittävä siihen, että hän voi jatkaa opintoja kummalla tahansa kotimaisella kielellä perusopetuksen jälkeen.

Kaksikielisyydestä on oppijalle huomattavasti etua. Kaksikieliset ovat tutkimusten mukaan tehokkaampia tiedonseulonnessa ja suoriutuvat yksikielisiä paremmin kielellisissä, matemaattisissa ja luovuutta vaativissa tehtävissä. Nykyisen lainsäädännön mukaan kuitenkin koulun tulee olla joko suomen- tai ruotsinkielinen. Näin ollen suunnitelman mukaisen kaksikielisen opetuksen järjestäminen vaatii kokeiluluvan saamista opetusministeriöltä tai lainsäädännön muutosta.

Yksilötason etujen lisäksi kaksikielinen koulu tuottaa vuorovaikutusta Suomen kahden kotimaisen kieliryhmän välille. Nordiska skolan tarjoaa myös luonnollisen ympäristön sille, että suomea ja ruotsia tai muita kieliä kotikielinsä puhuvat oppilaat oppivat myös toinen toisiltaan.

Nordiska skolan verrattuna kielikylpyopetukseen

Nordiska skolanissa tavoitteena on, että ruotsin-, suomen- ja muunkieliset oppilaat opiskelevat yhdessä ruotsiksi ja suomeksi. Ruotsin kielikylpyopetus on tarkoitettu suomea yhtenä kotikielensä puhuville lapsille, joille ruotsin kieli on uusi. Kielikylpyohjelman mukaista varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta voi toteuttaa myös siten, että ruotsinkieliset lapset oppivat ohjelman aikana suomea, jolloin jo suomea osaavat lapset eivät ole ohjelman kohderyhmää. Suomen kielikylpyopetusta ei Helsingissä järjestetä.

Nordiska skolanissa opetuskielten määrä jakautuu tasan koko opinpolun ajan (50% ja 50%). Kielikylpyohjelmassa lapselle uuden kielen osuus on ensimmäisten viiden vuoden ajan 90-100% ja tämän jälkeen 50-70%.

Nordiska skolanin perustamisen edellytykset

Jotta Nordiska skolanissa voi olla kaksi virallista opetuskieltä tulee koulun olla hallinnollisesti kaksikielinen, mikä edellyttää kokeiluluvan saamista opetusministeriöstä. Kokeiluluvan edellytysten selvittäminen on vielä kesken, mutta opetusministeriön mukaan on epätodennäköistä, että vastaavalle kokeilulle voitaisiin perusopetuslain sallimissa rajoissa myöntää kokeilulupa.

Laadukkaan kaksi- ja monikielisen opetuksen ensisijainen edellytys on innostuneen monikielisen opettajakunnan rekrytointi sekä koulun johdon ymmärrys kaksi-/monikielisestä opetuksesta. Ammattitaitoisen henkilöstön tueksi on tärkeää tarjota säännöllisesti täydennyskoulutusta ja selkeät kehittämis- ja yhteissuunnittelurakenteet.

Nordiska skolanin oppilas- ja opettajavaihdot, opettajien kahdella kielellä opettamisesta koitua työnvaativuuslisä, yhteissuunnittelu-aikaan varattava lisätuntiresurssi sekä oppimateriaalihankinnat tuottavat oppilaskohtaisesti 500-1000 euron oppilaskohtaisen lisäresurssintarpeen koko perusopetuksen aikana. Tarkkaan lisäresurssitarpeeseen vaikuttavat lopulliset päätökset tuntijaosta, hallinnolliset rakenteet ja opetussuunnitelman painotukset sekä oppilas- ja opettajavaihtojen kesto ja määrä.

Nordiska skolanin koko ja sijainti

Nordiska skolanin esi- ja perusopetuksen yksikön olisi hyvä olla vähintään 500 oppilaan kokoinen, jotta jokaisella vuosiluokalla voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisesti yhteisopettajuutta, tarjota monipuolisesti kieliä ja jotta kouluun voidaan rekrytoida eri kieliä puhuvia opettajia. Vuosittain Nordiska skolanissa aloitaisi 50-60 oppilasta, joista arviolta puolet siirtyisi ruotsinkieliseen perusopetukseen ja puolet suomenkieliseen perusopetukseen, jos Nordiska skolania ei olisi. Nordiska skolanin oppilaaksiottoalueena on koko Helsinki, joten oppilaat tulisivat eri puolilta kaupunkia, eikä Nordiska skolanin perustaminen vaikuttaisi yksittäisen lähikoulun jatkoon. Nordiska skolan vastaa lisäksi luonnollisesti syntyvään tarpeeseen uusista koulupaikoista, mikä syntyy kouluikäisten ikäluokkien kasvusta.

Nordiska skolanin perustamista varten voidaan rakentaa uusi koulurakennus tai jonkin nykyinen koulu voidaan muuttaa Nordiska skolaniksi. Vaihtoehtoisesti Nordiska skolan voi toimia myös osana jotakin olemassa olevaa koulua. Näistä uudisrakennus on koulun konseptin kannalta paras vaihtoehto, sillä koulu voidaan suunnitella tiloja, toimintoja ja rakennusmateriaaleja myöten siten, että se tukee parhaalla mahdollisella tavalla Nordiska skolanin pedagogisia tavoitteita. Sijainnin kannalta ensisijaisen tärkeää on, että Nordiska skolanin sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä, sillä sitä käyvät oppilaat asuvat eri puolilla Helsinkiä.

Nordiska skolanin tarpeet täyttäviä sijaintivaihtoehtoja ovat Kajaaninlinnantie 6, Savonkatu 6, Hillerikuja 4 tai Hernesaari. Kajaaninlinnantielle ja Hernesaaren kohdalla olisi kyse uudisrakennuksesta. Savonkadulle tehtäisiin perusparannus nykyisiin tiloihin ja Hillerikujalle Nordiska skolan perustettaisiin osaksi olemassa olevaa koulua mahdollisen laajennuksen jälkeen. Kustannuksiltaan perusparannukset ovat uutta koulurakennusta jonkin verran edullisemmat, mutta tarkkojen kustannusarvioiden tekeminen on mahdollista, kun tiedetään tarkat perustamisolosuhteet.

Suunnitteluprosessin eteneminen

Nordiska skolan -konseptin suunnitelma on esitelty kaupungin johtoryhmässä tammikuussa 2020. Esittely kasvatus- ja koulutuslautakunnalle maaliskuussa 2020 avaa Nordiska skolan -konseptin ja koulun perustamiseen liittyvän poliittisen keskustelun. Mikäli päädytään siihen, että Nordiska skolanin perustaminen aloitetaan, on kartoitettava kysyntä Nordiska skolanille ja sen opetukselle, määriteltävä sen sijainti, selvítettävä, miten koululla voisi olla kaksi virallista opetuskieltä ja tämän edellyttämät mahdolliset lainsäädännön muutokset. Lisäksi on laskettava kustannusarvio perustamiselle ja kirjoitettava koulun opetussuunnitelma.

03.03.2020

Asia/2

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Nordiska skolan_030320

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano